

Schrijfopdracht 4 Ik spring, ik spring, ik spring in het diepe

SLO, mei 2024

Focus van instructie

In deze les leren leerlingen:

- dat je een krachtig gedicht kunt schrijven door woorden te herhalen.

Vertel de leerlingen dat ze de komende drie lessen ook gaan tekenen en schrijven over het thema 'eropuit'. De prentenboeken uit de eerste drie lessen worden weer voorgelezen, het thema blijft hetzelfde, en ook de actiewoorden (focus van instructie) spelen een rol: springen, duiken, watertrappelen, onder water zwemmen, door het gat zwemmen et cetera. Anders in deze les is dat de leerlingen nu geen verhalen maar gedichten schrijven.

In deze eerste les gaan ze een gedichtje schrijven over activiteiten in het zwembad. Ze gebruiken de actie uit de vorige lessen.

Fase 1: Oriëntatie op de schrijfopdracht

Veel kinderen in groep 1-2 zitten op zwemles. Sommige leerlingen zijn net begonnen, anderen zijn al wat verder. Ook de kinderen die nog niet op zwemles zitten, zijn wel eens in een zwembad geweest.

Lees nogmaals het verhaal 'Zwemles' van Aadje Piraatje¹ voor.

In het verhaal moet Aadje Piraatje leren zwemmen. Hij woont met zijn vader en vele andere piraten op een schip. Vader Piraat gooit een werphengel uit, waarbij Aadje aan het haakje bungelt. Via een steeds terugkerend versje worden de zwembewegingen uitgelegd:

Intrekken, wijd en sluit

En een rondje met je armen

Dan spuit je vooruit

Focus op deze drie zinnen. Projecteer ze op het digibord en lees de zinnen voor. Kom samen met de kinderen tot de conclusie dat deze drie zinnen een aantal keer worden herhaald in het boek, dat de regels niet doorlopen (laat dit zien door er met je vinger op te wijzen) en dat het fijn klinkt door het ritme. Maak

---

¹ Zwemles, eerste verhaal uit Aadje Piraatje van Marjet Huiberts en Sieb Posthuma, uitgeverij Gottmer, 2010.

het ritme nog duidelijker door het op de maat te klappen. De leerlingen gaan hun gedicht eerst bedenken en mondeling verwoorden. Dit gebeurt samen met de leerkracht. Praat met de leerlingen over hun taaltekeningen uit de zwembadles. Gebruik de volgende richtvragen:

- Wat zie je op de tekening?
- Wat *doet* het kind (of: wat doe jij) in het zwembad op de tekening?
- Zijn er woorden bij geschreven of gestempeld? Welke?

Vraag een leerling in het groepje om het getekende actiewoord twee keer uit te spreken.

Vertel dat het meerdere keren uitspreken 'herhaling' van woorden heet en dat dit vaak voorkomt in gedichten. Vraag de kinderen wat ze hiervan vinden. Leid het gesprekje in de richting van de *kracht van herhaling*: de boodschap komt duidelijker over als je iets herhaalt (focus van instructie).

Vraag een leerling om met het actiewoord een hele zin te maken. Dat is de derde regel en het eind van het gedichtje.

Om de kracht van herhaling duidelijk te maken, lees je een voorbeeldgedichtje voor:

Ik spring...
Ik spring...
Ik spring in het diepe.

Vertel dat een gedicht ook een naam, een titel heeft. De titel staat altijd boven een gedichtje. De titel zegt al waar het gedichtje over gaat. Wijs de titel 'Springen' aan en zeg dat het gedichtje hier over gaat. Declameer het gedichtje:

Springen

Ik spring...
Ik spring...
Ik spring in het diepe.

Fase 2: De schrijfofdracht

Deel de taaltekeningen uit de eerste les uit, samen met werkblad 4.

Vertel dat alle kinderen uit het groepje nu een kort gedichtje van drie zinnen gaan schrijven. Ze gebruiken in iedere zin het actiewoord dat ze getekend en geschreven hebben in de zwembadles. De herhaling van het actiewoord zorgt voor een sterke betekenis van het gedichtje. Vraag hen om hun gedichtje ook

een titel te geven. De titel is het actiewoord uit de les over het zwembad. Ze gaan dit gedichtje schrijven om hun eigen klasgenoten te vermaken. Dat is het tekstdoel.

Declameer nog een aantal voorbeelden van gedichtjes, zodat de leerlingen een concreet beeld krijgen van wat ze gaan schrijven:

Duiken/Plonsen

Ik duik...

Ik duik...

Ik duik het water in!

Kopje onder gaan

Ik ga

Ik ga

Ik ga kopje onder!

Door het gat zwemmen

Ik zwem

Ik zwem

Ik zwem door het gat!

Fase 3: Hulp tijdens het schrijven

Als alle kinderen uit het groepje een titel voor hun gedicht bedacht hebben, gaan ze ieder het gedichtje schrijven. Er zijn verschillende manieren van werken:

1. De leerling schrijft zijn eigen gedichtje op. Een eigen spelling is toegestaan.
2. De leerling zoekt een medeleerling op die al kan schrijven en vraagt om het gedicht dat die vertelt, op te schrijven.
3. De leerling vraagt de leerkracht om het gedicht dat die vertelt, op te schrijven.
4. De leerling schrijft of stempelt de zelfbedachte tekst, nadat de leerkracht deze heeft voorgeschreven.

Bied hulp bij het opschrijven of het stempelen van de woorden. Schrijf eventueel de woorden voor, zodat de leerling de woorden kan naschrijven. Leerlingen die kunnen lezen en schrijven, kunnen zelf hun korte gedichtje schrijven in een eigen spelling. Andere leerlingen die het wel zelf willen proberen, gebruiken letterachtige vormen of tekens, of krabbelen bij hun tekeningen.

Fase 4: Bespreken van de teksten

Als de leerlingen klaar zijn, bekijken ze hun eigen werk: het gedicht over het zwembad naar aanleiding van de acties in de eerder gemaakte taaltekening.

Stel de volgende vraag:

Waarom kun je een gedichtje herkennen?

Benoem samen enkele kenmerken van het een gedichtje aan de hand van de gemaakte opdracht:

- Dit gedichtje is kort.
- Het heeft herhaling.
- Het klinkt als een liedje als je het voorleest.
- Door de herhaling van dezelfde woorden, is er een ritme. Dit komt door de herhaling.

Kies vervolgens een gedicht van een leerling en lees dit voor op twee manieren:

1. Zonder intonatie, dus heel monotoon, elk woord even snel, zonder spanning.
2. Met intonatie en expressie en een afwisselend tempo, waardoor spanning opgebouwd wordt.

Vraag de leerlingen of ze het liefste luisteren naar de eerste manier van voorlezen, of de tweede. De leerlingen worden zich ervan bewust dat de manier waarop je voorleest een gedichtje kan maken of breken.

Vraag de leerlingen ten slotte het volgende:

- Kleur de titel van je gedichtje (actiewoord) met een stift of kleurpotlood (markeren).
- Kleur de actiewoorden in de regels daaronder met dezelfde kleur.

Springen

Ik spring

Ik spring

Ik spring in het diepe

Zo wordt de kracht van herhaling heel concreet voor de kinderen.

Optie: kleur de andere woorden uit de laatste regel met een andere kleur.

Bijvoorbeeld:

Springen

Ik spring

Ik spring

Ik spring in het diepe

Zo wordt ook de uitbreiding van de herhaling concreet voor de kinderen.

Fase 5: Publiceren van de teksten

Verzamel alle gedichten van de kinderen en bundel ze. Samen met de gedichten uit de volgende twee lessen maak je een dichtbundel met een zelfbedachte titel.